

Обґрунтування
до проєкту постанови НКРЕКП
«Про застереження ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ»
за недотримання вимог нормативно-правових актів, що регулюють
функціонування ринку електричної енергії, та порушення Ліцензійних
умов провадження господарської діяльності зі здійснення функцій
гарантованого покупця та проєкту розпорядження
«Про усунення порушення ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ»

На підставі постанови НКРЕКП від 16 серпня 2022 року № 964 «Про проведення позапланової невиїзної перевірки ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» НКРЕКП здійснено позапланову невиїзну перевірку дотримання ДЕРЖАВНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» (код ЄДРПОУ 43068454) (далі – ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ», Підприємство) вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії та Ліцензійних умов провадження господарської діяльності зі здійснення функцій гарантованого покупця, затверджених постановою НКРЕКП від 27 грудня 2017 року № 1471 (далі – Ліцензійні умови № 1471), за період діяльності з **01 січня 2021 року по 22 серпня 2022 року**, за результатами якої складено Акт від 26 серпня 2022 року № 258 (далі – Акт № 258).

Відповідно до вимог положень пункту 5.7 глави 5 Порядку контролю за дотриманням ліцензіатами, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, законодавства у відповідних сферах та ліцензійних умов, затвердженого постановою НКРЕКП від 14 червня 2018 року № 428, про результати позапланової невиїзної перевірки ліцензіат повідомляється рекомендованим листом протягом п'яти робочих днів після підписання акта про результати позапланової невиїзної перевірки з надсиланням ліцензіату відповідного акта перевірки.

Ліцензіат, діяльність якого перевірялася, має право надати **письмові пояснення** та обґрунтування щодо проведеної перевірки та/або виявлених порушень у строк до **п'яти робочих днів з дня отримання акта про результати перевірки**.

Датою отримання такого акта буде вважатися день його отримання представником ліцензіата, що підтверджується підписом одержувача, або третій календарний день від дня отримання листа поштовим відділенням зв'язку, у якому обслуговується одержувач.

Акт № 258 був направлений Ліцензіату Управлінням НКРЕКП у м. Києві та Київській області 26 серпня 2022 року рекомендованим листом № 0312719381130, який відповідно до інформації щодо відстеження поштового відправлення (track.ukrposhta.ua), розміщеної на офіційному сайті АТ «УКРПОШТА» (www.ukrposhta.ua), **29 серпня 2022 року «Відправлення вручено: за довіреністю»**.

Листом від 29.08.2022 №04/3629 ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» надано до НКРЕКП пояснення та обґрунтування до Акту № 258.

Так, Актом № 258 встановлено та зафіксовано наступне:

№ п/п	Виявлене порушення	Суть порушення
1	пункту 1 частини третьої статті 65 Закону України «Про ринок електричної енергії»	щодо обов'язку ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» дотримуватися ліцензійних умов під час здійснення функцій гарантованого покупця та інших нормативно-

<p>підпункту 29 пункту 2.2 Ліцензійних умов №1471</p>	<p>правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;</p> <p>щодо обов'язку Ліцензіата виконувати свої обов'язки, які визначені в порядку купівлі електричної енергії за «зеленим» тарифом, правилах ринку електричної енергії, правилах ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, інших нормативно-правових документах, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.</p>
<p><i>Щодо питання включення ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» до Актів приймання-передачі Послуги за січень – травень, липень та жовтень 2021 року від'ємного значення різниці між доходами та витратами</i></p> <p>Актом № 258 зафіксовано, що придбання ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» електричної енергії у січні та лютому 2021 року на балансуєчому ринку в обсязі, необхідному для забезпечення електроенергією побутових споживачів з метою забезпечення стабільності, належної якості та доступності електричної енергії, та яке призвело до від'ємної різниці між доходами та витратами Підприємства відбулось в рамках виконання гарантованим покупцем покладених на нього спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів.</p> <p>Водночас положеннями Закону передбачено урахування Підприємством різниці між доходами та витратами, що виникла під час виконання гарантованим покупцем покладених на нього Кабінетом Міністрів України спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів (Постанова № 483), у вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел.</p> <p>Таким чином, ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ», зокрема з урахуванням частини 9¹ XVII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону, при здійсненні розрахунку вартості Послуги та підписання акта приймання-передачі Послуги, мало підстави враховувати від'ємну різницю між доходами та витратами ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ», що виникла під час виконання гарантованим покупцем покладених на нього спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів (Постанова №483) за січень – лютий 2021 року.</p> <p><i>Щодо питання включення ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» до Актів приймання-передачі Послуги за лютий – березень 2022 року доходів отриманих від продажу електричної енергії отриманої від ДП «НАЕК «Енергоатом» відповідно до Угоди про врегулювання взаємної заборгованості та взаєморозрахунків від 08.02.2022 №37-150-22-00544</i></p> <p>Актом № 258 зафіксовано, що з метою забезпечення ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» компенсації ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» вартості купленої електричної енергії, необхідної для виконання ПСО, у зв'язку з недопоставленою електричною енергією ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» у січні – лютому 2021 року та на виконання рішення НКРЕКП від 10.03.2021 № 439, між ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» та ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» укладено Угоду про врегулювання взаємної заборгованості та взаєморозрахунків від 08.02.2022 №37-150-22-00544 (далі - Угода).</p> <p>Крім того, з метою врегулювання проблемних питань купівлі недопоставлених обсягів електроенергії між ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» та ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» відбулось засідання Аукціонного комітету з продажу електричної енергії за двосторонніми договорами за участі представників Міністерства енергетики України, НКРЕКП, Антимонопольного комітету України, ПАТ «ЦЕНТРЕНЕРГО», ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО», ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ», ТОВ «УКРАЇНСЬКА ЕНЕРГЕТИЧНА БІРЖА», АТ «ДТЕК ДНІПРОЕНЕРГО», ПАТ «ДОНБАСЕНЕРГО», ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ», яке зафіксовано протоколом засідання № 31 від 10.02.2022, 11.02.2022.</p>	

Комісія з перевірки зазначає, що Угодою передбачено забезпечення ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» продажу невідпущених обсягів під час виконання покладених спеціальних обов'язків у січні та лютому 2021 року ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ», необхідних для покриття витрат, понесених у зв'язку з зазначеним.

Пунктом 12.6 глави 12 Порядку № 641 передбачено що, у випадку здійснення перерахунку гарантованим покупцем розміру вартості Послуги до акта приймання-передачі з оператором системи передачі укладається акт корегування.

Комісія з перевірки зазначає, що Угодою «Про врегулювання взаємної заборгованості та взаєморозрахунків» від 07.02.2022 № 37-150-22-00544, укладеної між ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» та ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ», не передбачено можливості коригування актів Послуги січня – лютого 2021 року внаслідок реалізації даної Угоди.

Положенням пункту 187.1 статті 187 Податкового кодексу України (далі – ПКУ) визначено, що датою виникнення податкових зобов'язань з постачання товарів/послуг вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше, а саме дата зарахування коштів від покупця/замовника на банківський рахунок платника податку як оплата товарів/послуг, що підлягають постачанню або дата відвантаження товарів чи надання послуги.

Пунктом 201.1 статті 201 ПКУ передбачено, що на дату виникнення податкових зобов'язань платник податку зобов'язаний скласти податкову накладну в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації у порядку, визначеному законодавством, електронного підпису уповноваженої платником особи та зареєструвати її в Єдиному реєстрі податкових накладних у встановлений цим Кодексом термін.

Податкова накладна, складена та зареєстрована в Єдиному реєстрі податкових накладних платником податку, який здійснює операції з постачання товарів/послуг, є для покупця таких товарів/послуг підставою для нарахування сум податку, що відносяться до податкового кредиту (абзац другий пункту 201.10 статті 201).

Відповідно до пункту 198.6 статті 198 у разі якщо платник податку не включив у відповідному звітному періоді до податкового кредиту суму податку на додану вартість на підставі отриманих податкових накладних, зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних, таке право зберігається за ним протягом 365 календарних днів з дати складення податкової накладної.

Також, статтею 120-1 ПКУ визначено штрафні санкції за порушення термінів реєстрації податкових накладних, що підлягають наданню покупцям - платникам податку на додану вартість, та розрахунків коригування до таких податкових накладних в Єдиному реєстрі податкових накладних.

Відповідно до Концептуальної основи складання та подання фінансових звітів, виданої Радою з Міжнародних стандартів фінансової звітності, **дохід – це збільшення економічних вигід протягом звітного періоду у вигляді надходження активів чи зменшення зобов'язань, які приводять до збільшення власного капіталу.**

Головною особливістю обліку доходів є момент визнання доходів. **Дохід визнається тоді, коли суб'єкту господарювання надходять економічні вигоди і ці вигоди можна достовірно оцінити.**

Під час надання послуг дохід визнається, коли результат операції може бути надійно оцінено з урахуванням того ступеня завершеності операції, який існує на кінець звітного періоду.

Відповідно до пункту 31 Міжнародного стандарту фінансової звітності 15 « Дохід від договорів з клієнтами» (Далі – МСФЗ 15) (**суб'єкт господарювання визнає дохід, коли (або в міру того, як) суб'єкт господарювання задовольняє зобов'язання щодо виконання, передаючи обіцяний товар або послугу (тобто актив) клієнтові. Актив передається, коли (або в міру того, як) клієнт отримує контроль над таким активом.**

Пунктом 33 МСФЗ 15 визначено, що таке контроль над активом – це здатність керувати використанням активу (заборонити іншим суб'єктам господарювання керувати використанням активу) та отримувати практично всю решту вигід від нього (заборонити іншим суб'єктам

господарювання отримувати вигоди від нього).

Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 10 «Події після звітного періоду» визначено, що події після звітного періоду - це сприятливі та несприятливі події, які відбуваються з кінця звітного періоду до дати затвердження фінансової звітності до випуску. Можна визначити два типи подій:

а) події, які свідчать про умови, що існували на кінець звітного періоду (події, які вимагають коригування після звітного періоду); та

б) події, які свідчать про умови, що виникли після звітного періоду (події, які не вимагають коригування після звітного періоду).

Також, відповідно до пункту 15 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» фінансова звітність має достовірно подавати фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки суб'єкта господарювання. **Достовірне подання вимагає правдивого подання впливу операцій, інших подій та умов відповідно до визначень та критеріїв визнання для активів, зобов'язань, доходу та витрат**, наведених у Концептуальній основі*. Передбачається, що в результаті застосування МСФЗ з розкриттям додаткової інформації (за потреби) буде досягнуто достовірне подання у фінансовій звітності.

Формування фінансових показників, які враховуються при визначенні оподаткованого прибутку підприємства, а також податкового кредиту для цілей визначення суми податкових зобов'язань з ПДВ, повинно здійснюватися тільки щодо фактичного здійснення господарських операцій, підтверджених належним чином оформленими первинними документами та іншими обліковими документами, складання яких для оформлення операцій певного виду передбачено правовими нормами. При цьому такі документи є достовірними, а зафіксована в них інформація розкриває справжній зміст господарської операції, свідчить про її економічну вигоду (виправданість, ризик).

Також Комісія з перевірки зазначає, що коригування різниці між доходами та витратами, що виникла під час виконання гарантованим покупцем спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у січні та лютому 2021 року, ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» немає можливості здійснити, оскільки на період здійснення операцій з продажу електричної енергії, придбаної у ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» відповідно до Угоди «Про врегулювання взаємної заборгованості та проведення взаєморозрахунків від 07.02.2022 № 37-150-22-00544, положення Постанови №483 (у редакції, що діяла на момент січень та лютий 2021 та передбачала модель «товарного ПСО») не діє та відповідно відсутні підстави коригування фінансового результату ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» за січень та лютий 2021 року.

Враховуючи зазначене, включення Підприємством додаткового доходу, отриманого в результаті купівлі електричної енергії у лютому та березні 2022 року у НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» на підставі Угоди з метою покриття ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» додаткових витрат, понесених у зв'язку з купівлею невідпущених обсягів під час виконання покладених спеціальних обов'язків у січні та лютому 2021 року, має здійснюватися з урахуванням вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та Податкового кодексу України.

Комісія з перевірки зазначає, що Угодою передбачено забезпечення ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» продажу невідпущених обсягів під час виконання покладених спеціальних обов'язків у січні та лютому 2021 року ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ», необхідних для покриття витрат, понесених у зв'язку з зазначеним.

Таким чином, ураховуючи норми Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та Податкового кодексу України, додатковий прибуток отриманий у результаті купівлі електричної енергії у лютому та березні 2022 року у ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» на виконання вимог Угоди з метою покриття ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» додаткових витрат, понесених у зв'язку з купівлею недопущених обсягів під час виконання покладених спеціальних обов'язків у січні та лютому 2021 року, обґрунтовано включено до вартості Послуги лютого та березня 2022 року.

Водночас, відповідно до Постанови №483 (у редакції, що була чинна станом на 01.01.2022) відсутня вимога щодо продажу електричної енергії ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» за двосторонніми договорами на електронних аукціонах гарантованому покупцю за ціною 150 гривень за 1 МВт·год.

Таким чином, відповідно до пункту 12.1. глави 12 Порядку №641 додатковий прибуток ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ», який виник у результаті реалізації ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» електричної енергії, придбаної у ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» на виконання вимог Угоди, має бути включена ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» у розрахунок вартості Послуги лютого та березня 2022 року, як окрема складова.

Щодо питання включення ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» до Актів приймання-передачі Послуги за лютий – березень 2022 року доходів отриманих від продажу електричної енергії отриманої від ДП «НАЕК «Енергоатом» відповідно до Угоди про врегулювання взаємної заборгованості та взаєморозрахунків від 08.02.2022 №37-150-22-00544

Перевіркою встановлено, у зверненні НЕК «УКРЕНЕРГО», яке надійшло до НКРЕКП листом від 03.08.2022 № 01/32589 (вх НКРЕКП від 03.08.2022 № 10786/1-22) зазначено (мовою документа): «...Відповідно до пункту 6 Розрахунку вартості послуги, що є додатком №1 до актів приймання-передачі наданих Послуг («Розрахунок з ВАД за рахунок різниці між доходами та витратами, що виникла під час виконання гарантованим покупцем спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 05 червня 2019 року № 483»), різниця між доходами та витратами гарантованого покупця у квітні 2022 року складає 7, 18 грн., у травні 2022 року 9,52 грн. та у червні 2022 року 10,32 грн.

За роз'ясненнями ДП «Гарантований покупець», вищевказані суми в розрахунках з ВАД за рахунок різниці між доходами та витратами виникли як результат сумування погодинних округлень вартості купівлі-продажу, визначеної по кожному виробнику та постачальнику універсальних послуг шляхом множення відповідних обсягів купівлі-продажу на ціну, яка склалась на РДН у цей період постачання.

ДП «Гарантований покупець» зазначено, що відповідні обсяги електричної енергії куплені у виробників ДП «НАЕК «Енергоатом» та ПрАТ «Укргідроенерго» та продані постачальникам універсальних послуг на виконання наказу Міністерства енергетики України від 21.03.2022 року № 132 «Про забезпечення купівлі-продажу електричної енергії постачальниками універсальних послуг в особливий період».

При цьому, згідно з листом ДП «Гарантований покупець» від 02.06.2022 року № 41/2166 (копія додається), зазначені суми включені як різниця між доходами та витратами на виконання пункту 9-1 Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про ринок електричної енергії».

Проте, чинна модель ПСО, регламентована Постановою КМУ №483, не передбачає вищевказаного механізму продажу електричної енергії ДП «НАЕК «Енергоатом» та ПрАТ «Укргідроенерго» державному підприємству «Гарантований покупець» і подальшого продажу ДП «Гарантований покупець» обсягів електричної енергії постачальникам універсальних послуг, та, як наслідок, виникнення будь-якої різниці між доходами та витратами під час виконання ДП «Гарантований покупець» ПСО.

Комісія з перевірки зазначає, відповідно до листа ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» від 02.06.2022 №41/2166, наданого до НЕК «УКРЕНЕРГО», сума коштів у квітні 2022 року – 7,18 грн. (без ПДВ) врахована, як додатковий прибуток за рахунок різниці між доходами та витратами під час виконання гарантованим покупцем спеціальних обов'язків покладених Положенням, яка виникла у зв'язку з виконанням гарантованим покупцем наказу Міністерства енергетики України від 21.03.2022 № 132 «Про забезпечення купівлі-продажу електричної

енергії постачальниками універсальних послуг в особливий період» (далі – Наказ №132), а саме, як результат сумування погодинних округлень вартості купленої та проданої електричної енергії, визначеної по кожному виробнику та постачальнику універсальних послуг шляхом множення відповідних обсягів купленої та проданої електричної енергії на ціну, яка склалась на «на добу наперед» у цей період постачання.

Також, у травні 2022 року – 9,52 грн (без ПДВ) та у червні 2022 року – 10,32 грн (без ПДВ) ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» були враховані, як додатковий прибуток за рахунок різниці між доходами та витратами, що виникла під час виконання гарантованим покупцем спеціальних обов'язків покладених Положенням, яка виникла у зв'язку з виконанням гарантованим покупцем Наказу №132, а саме, як результат сумування погодинних округлень вартості купленої та проданої електричної енергії, визначеної по кожному виробнику та постачальнику універсальних послуг шляхом множення відповідних обсягів купленої та проданої електричної енергії на ціну, яка склалась на «на добу наперед» у цей період постачання.

Главою 3 Методики формування кошторису гарантованого покупця, затвердженого Постановою №641 визначено, що кошти від інших надходжень, ніж доходи від оплати вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел та доходи від продажу на ринку електричної енергії, у тому числі отримані пені та штрафи, які обліковуються на окремому поточному рахунку гарантованого покупця, використовуються гарантованим покупцем відповідно до окремого рішення НКРЕКП.

Додаткові надходження спрямовуються виключно на видатки, які забезпечуватимуть беззбиткову господарську діяльність гарантованого покупця, у тому числі ефективно використання і збереження закріпленого за підприємством державного майна та сплату видатків за зобов'язаннями, пов'язаними із господарською діяльністю зі здійснення функцій гарантованого покупця.

Також відповідно до постанови НКРЕКП від 07.02.2020 № 358 «Про використання ДЕРЖАВНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» додаткових надходжень» передбачено, що ДЕРЖАВНОМУ ПІДПРИЄМСТВУ «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» додаткові надходження, зокрема плату банку за використання залишків коштів на поточному рахунку ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ», 3 відсотки річних, інфляційні нарахування та штрафні санкції (крім суми коштів, необхідної ДЕРЖАВНОМУ ПІДПРИЄМСТВУ «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» для забезпечення оплати 3 відсотків річних, інфляційних нарахувань та штрафних санкцій згідно з судовими рішеннями), спрямовувати на розрахунки з виробниками електричної енергії з альтернативних джерел енергії за куповану електричну енергію.

Одночасно, НКРЕКП було надано запит ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» листом від 22.08.2022 №8776/14.1.1/7-22 щодо врегулювання проблемних питань, пов'язаних із виконанням договору про надання послуг із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, укладеного між НЕК «УКРЕНЕРГО» та ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» від 26.06.2019 № 0414-09051/52/01.

На зазначений запит ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» листами від 25.08.2022 №41/3613 та від 25.08.2022 №41/3616 надало інформацію та копії підтвердних документів.

Комісія з перевірки зазначає, сума коштів яка виникла у ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» у квітні – червні 2022 року, як результат сумування погодинних округлень вартості купленої та проданої ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» електричної енергії, не є різницею між доходами та витратами, що виникає під час виконання гарантованим покупцем спеціальних обов'язків згідно із Положенням, а мають бути враховані, як додаткові надходження (прибуток).

Листом від 29.08.2022 №04/3629 ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» надано до

НКРЕКП пояснення та обґрунтування до Акту № 258 (далі – Пояснення).

У своїх Поясненнях Підприємство зазначає, що не погоджується щодо вищевказаних в Акті перевірки висновків, оскільки під час своєї діяльності не здійснювало вищевказаних порушень вимог законодавства, під час виконання спеціальних обов'язків суворо дотримувалося та дотримується вимог законодавства, що регулює роботу ринку електричної енергії, у тому числі Закону України «Про ринок електричної енергії», Порядку купівлі гарантованим покупцем електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, затверджених постановою НКРЕКП від 26.04.2019 №641 (зі змінами) (далі – Порядок), Ліцензійних умов, інших нормативно-правових актів та рішень Регулятора тощо.

Щодо врахування у вартості послуги лютого та березня 2022 року як окрема складова додаткового прибутку, який виник у результаті реалізації ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» електричної енергії, придбаної у ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» на виконання вимог Угоди про врегулювання взаємної заборгованості та взаєморозрахунків від 08.02.2022 №37-15-22-00544 (далі – Угода) ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» повідомляє:

Вищевказана Угода укладена між ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» та ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» враховуючи необхідність врегулювання заборгованості, яка утворилась при виконанні спеціальних обов'язків із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів (далі – ПСО) та з метою забезпечення повного та неухильного виконання господарських договорів, укладених між сторонами за господарськими зобов'язаннями при виконання ПСО для населення.

Обсяги електричної енергії, які були придбані за Угодою, необхідні для забезпечення виконання Підприємством зобов'язань саме за спеціальними обов'язками з ПСО, про що зазначено умовами Угоди.

Слід зазначити, що за наслідками підписання Угоди, укладеної з метою виконання ПСО та купівлі обсягів електричної енергії згідно неї, Підприємство в залежності від результатів продажу електроенергії могло отримати як позитивну різницю між доходами та витратами, так і несло ризики отримання від'ємної різниці.

Керуючись вищевикладеним, Підприємством враховано результат купівлі вказаних обсягів електроенергії за Угодою та наступних її продажів за складовою розрахунку вартості послуги як «різниця між доходами та витратами, що виникла під час виконання гарантованим покупцем спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів».

Беручи до уваги, що складові розрахунку вартості Послуги відображаються у розрахунку за тією ж однаковою складовою, а не в залежності від величини її результату, то у разі отримання від'ємної різниці за результатами купівлі-продажу вказаних обсягів електроенергії такий результат може бути відображений виключно за такою складовою як різниця між доходами та витратами, що виникла під час виконання гарантованим покупцем спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів.

Оскільки, від'ємне значення не може бути враховано за складовою «додатковий прибуток».

Департамент ліцензійного контролю зазначає, що Актом № 258 зафіксовано: «Угодою передбачено забезпечення ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» продажу невідпущених обсягів під час виконання покладених спеціальних обов'язків у січні та лютому 2021 року ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ», необхідних для покриття витрат, понесених у зв'язку з зазначеним.

Таким чином, враховуючи норми Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та Податкового кодексу України, **додатковий прибуток отриманий у результаті купівлі електричної енергії у лютому та березні 2022 року у ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» на виконання вимог Угоди з метою покриття ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» додаткових витрат, понесених у зв'язку з купівлею недопущених обсягів під час виконання покладених спеціальних обов'язків у січні та лютому 2021 року,** обґрунтовано включено до вартості Послуги лютого та березня 2022 року.

Водночас, відповідно до Постанови №483 (у редакції, що була чинна станом на 01.01.2022) **відсутня вимога щодо продажу електричної енергії ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» за двосторонніми договорами на електронних аукціонах гарантованому покупцю за ціною 150 гривень за 1 МВт·год.**

Таким чином, відповідно до пункту 12.1. глави 12 Порядку №641 **додатковий прибуток** ДП «ГАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ», який виник у результаті реалізації ДП «ГАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» електричної енергії, придбаної у ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» на виконання вимог Угоди, **має бути включена** ДП «ГАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» **у розрахунок вартості Послуги** лютого та березня 2022 року, **як окрема складова.**

Щодо включення до Актів приймання-передачі Послуги за квітень – червень 2022 року доходів, отриманих у зв'язку з виконанням гарантованим покупцем наказу Міністерства енергетики України від 21.03.2022 № 132 ДП «ГАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» повідомляє:

Різниця між доходами та витратами, яка виникла під час виконання наказу №132 з метою забезпечення учасників ПСО електричною енергією, не може бути нічим іншим, як складовою ПСО. Отже, Підприємством при складанні Актів приймання-передачі Послуги за квітень - червень 2022 року правомірно відображено позитивну різницю між доходами та витратами саме як складову ПСО.

Як зазначало Підприємство раніше у листі до НКРЕКП від 02.08.2022 №41/3421, ця різниця виникла як результат сумування погодинних округлень вартості купівлі-продажу, визначеної по кожному виробнику та постачальнику універсальних послуг шляхом множення обсягів купівлі-продажу, у кожену годину кожної доби постачання на відповідну ціну, яка склалася на ринку «на добу наперед» у цей період постачання.

Ця різниця має позитивне значення, що в свою чергу не виключає можливість її виникнення з від'ємним знаком, в інших розрахункових періодах.

Крім цього, при виконанні наказу №132 також за інших обставин може виникнути від'ємне значення різниці між доходами та витратами з ПСО.

У такому випадку також, від'ємні результати діяльності не можуть бути включені до іншої складової як різниця між доходами та витратами з ПСО.

Враховуючи вищезазначене, Підприємством при розрахунку вартості Послуги, відповідно до Порядку, віднесено зазначену різницю до складової «Розрахунок з ВАД за рахунок різниці між доходами та витратами, що виникла під час виконання гарантованим покупцем спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 05 червня 2019 року № 483».

Підприємством надавались вищевказані пояснення НЕК «УКРЕНЕРГО» щодо зазначеного врахування цієї позитивної різниці як різниці між доходами та витратами з ПСО у розрахунку вартості Послуги за травень та червень 2022 року, НЕК «УКРЕНЕРГО» зі свого було підписано акти приймання-передачі Послуги за цей період, які Підприємство надіслало для затвердження розміру вартості Послуги до НКРЕКП.

Департамент ліцензійного контролю зазначає, що Актом № 258 зафіксовано: «...сума коштів яка виникла у ДП «ГАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» у квітні – червні 2022 року, **як результат сумування погодинних округлень вартості купленої та проданої ДП «ГАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» електричної енергії, не є різницею між доходами та витратами, що виникає під час виконання гарантованим покупцем спеціальних обов'язків згідно із Положенням, а мають бути враховані, як додаткові надходження (прибуток).**

Одночасно зазначаємо, що наказом Міністерства енергетики України від 21.03.2022 № 132 передбачено, що ДП «НАЕК «Енергоатом» та ПрАТ «Укргідроенерго» здійснює продаж електричної енергії ДП «Гарантований покупець» **за ціною, що склалась на ринку «на добу**

наперед» у відповідні години постачання, а ДП «Гарантований покупець» в свою чергу здійснює продаж електричної енергії постачальникам універсальних послуг за ціною, що склалась на ринку «на добу наперед» у відповідні години постачання.

Крім того, НЕК «УКРЕНЕРГО» листом від 15.08.2022 № 01/34693 повідомила НКРЕКП, що чинна модель ПСО, регламентована Положенням № 483, не передбачає вищевказаного механізму продажу електричної енергії ДП «НАЕК «Енергоатом» та ПрАТ «Укргідроенерго» державному підприємству «Гарантований покупець» і подальшого продажу ДП «Гарантований покупець» обсягів електричної енергії постачальникам універсальних послуг, та, **як наслідок, виникнення будь-якої різниці між доходами та витратами** під час виконання ДП «Гарантований покупець» ПСО та звернулась із проханням до НКРЕКП за необхідності направити на доопрацювання акти приймання-передачі наданих послуг із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел за травень-червень 2022 року.

З огляду на зазначене, пропонуємо прийняти:

1) постанову, якою:

Застерегти ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» (код ЄДРПОУ 43068454) за недотримання вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, та порушення Ліцензійних умов провадження господарської діяльності зі здійснення функцій гарантованого покупця.

2) розпорядження про усунення порушень, відповідно до якого:

Зобов'язати ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» (код ЄДРПОУ 43068454) протягом трьох робочих днів надати до НЕК «УКРЕНЕРГО» підписані зі своєї сторони:

два примірники актів приймання-передачі наданих послуг із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії за січень – травень, липень, жовтень 2021 року разом з розрахунками, що є додатками до них;

два примірники актів приймання-передачі наданих послуг із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії за лютий, березень, квітень – червень 2022 року разом з розрахунками, що є додатками до них, приведених у відповідність до вимог глави 3 Методики формування кошторису гарантованого покупця, затвердженого Постановою НКРЕКП від 26 квітня 2019 року № 641, та положень постанови НКРЕКП від 07 лютого 2020 року № 358 «Про використання ДЕРЖАВНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» додаткових надходжень»,

про що у строк до 09 вересня 2022 року повідомити НКРЕКП та Управління НКРЕКП у м. Києві та Київській області з наданням належним чином завірених копій підтвердних документів.

**Директор Департаменту
ліцензійного контролю**

Я. Зеленюк

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

Київ

№ _____

Про застереження ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» щодо недопущення надалі недотримання вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, та порушення Ліцензійних умов зі здійснення функцій гарантованого покупця

Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, у результаті розгляду 02 вересня 2022 року на засіданні, яке проводилось у формі відкритого слухання, Акта позапланової невиїзної перевірки від 26 серпня 2022 року № 258, проведеної відповідно до постанови НКРЕКП від 16 серпня 2022 року № 964 «Про проведення позапланової невиїзної перевірки ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» та посвідчення на проведення позапланової невиїзної перевірки від 17 серпня 2022 року № 277, встановлено, що ДЕРЖАВНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» (код ЄДРПОУ 43068454) не дотримано вимоги нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, та порушено Ліцензійні умови провадження господарської діяльності зі здійснення функцій гарантованого покупця, затверджені постановою НКРЕКП від 27 грудня 2017 року № 1471 (далі – Ліцензійні умови зі здійснення функцій гарантованого покупця), а саме:

пункту 1 частини дев'ятої статті 65 Закону України «Про ринок електричної енергії» щодо обов'язку гарантованого покупця дотримуватися ліцензійних умов під час здійснення функцій гарантованого покупця та інших

нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

підпункт 29 пункту 2.2 Ліцензійних умов зі здійснення функцій гарантованого покупця щодо обов'язку ліцензіата виконувати свої обов'язки, які визначені в порядку купівлі електричної енергії за «зеленим» тарифом, правилах ринку електричної енергії, правилах ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, інших нормативно-правових документах, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

Відповідно до статей 17, 19 та 22 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» та у зв'язку з воєнним станом, введеним в Україні з 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року, відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 та продовженим Указами Президента України від 14 березня 2022 року № 133/2022, від 18 квітня 2022 року № 259/2022, від 17 травня 2022 року № 341/2022 та від 12 серпня 2022 року № 573/2022, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

Застерегти ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» (код ЄДРПОУ 43068454) щодо недопущення надалі недотримання вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, та порушення Ліцензійних умов зі здійснення функцій гарантованого покупця.

Голова НКРЕКП

К. Ущатовський

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

№ _____

Київ

Про усунення порушень
ДП «ГАРАНТОВАНИЙ
ПОКУПЕЦЬ»

Відповідно до пункту 4 частини другої статті 3, частини п'ятої статті 14, пункту 5 частини четвертої статті 19 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» та у зв'язку з воєнним станом, введеним в Україні з 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 та продовженим Указами Президента України від 14 березня 2022 року № 133/2022, від 18 квітня 2022 року № 259/2022, від 17 травня 2022 року № 341/2022 та від 12 серпня 2022 року № 573/2022, згідно з Актом позапланової невиїзної перевірки від 26 серпня 2022 року № 258, проведеної відповідно до постанови НКРЕКП від 16 серпня 2022 року № 964 «Про проведення позапланової невиїзної перевірки ДП «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ», Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ВИРІШИЛА:

Зобов'язати ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» (код ЄДРПОУ 43068454) усунути порушення підпункту 29 пункту 2.2 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності зі здійснення функцій гарантованого покупця, затверджених постановою НКРЕКП від 27 грудня 2017 року № 1471, згідно з яким ліцензіат повинен виконувати свої обов'язки, які визначені в порядку купівлі електричної

енергії за «зеленим» тарифом, правилах ринку електричної енергії, правилах ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, інших нормативно-правових документах, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, для чого протягом трьох робочих днів надати до НЕК «УКРЕНЕРГО» підписані зі своєї сторони:

два примірники актів приймання-передачі наданих послуг із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії за січень – травень, липень, жовтень 2021 року разом з розрахунками, що є додатками до них;

два примірники актів приймання-передачі наданих послуг із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії за лютий, березень, квітень – червень 2022 року разом з розрахунками, що є додатками до них, приведених у відповідність до вимог глави 3 Методики формування кошторису гарантованого покупця, затвердженої постановою НКРЕКП від 26 квітня 2019 року № 641, та положень постанови НКРЕКП від 07 лютого 2020 року № 358 «Про використання ДЕРЖАВНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ» додаткових надходжень»,

про що у строк до 09 вересня 2022 року повідомити НКРЕКП та Управління НКРЕКП у м. Києві та Київській області з наданням належним чином завірених копій підтвердних документів.

Голова НКРЕКП

К. Ущатовський